

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2023 r. na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie skazanego P. G.,

wniosku obrońcy skazanego – adwokata K. W. - o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego X.Y. od rozpoznania kasacji w sprawie

o sygn. akt III KK 114/23 wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 28 września 2022 r.,

sygn. akt V Ka 271/21, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt II K 528/19,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego X.Y. od udziału w sprawie o sygnaturze akt III KK 114/23.

UZASADNIENIE

W dniu 13 marca 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego P.G. od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 28 września 2022 r., sygn. akt V Ka 271/21, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt II K 528/19.

W wyniku losowania w dniu 20 marca 2023 r. do rozpoznania tej sprawy został wyznaczony SSN X.Y.

W dniu 12 kwietnia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego - adwokata K. W. - o wyłączenie sędziego SN X.Y. na podstawie art. 41

§ 1 k.p.k. od rozpoznania niniejszej sprawy z uwagi na wątpliwości co do jego bezstronności, wynikające przede wszystkim z uzyskania statusu sędziego Sądu Najwyższego w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. W piśmie tym obrońca podniósł dodatkowo szereg argumentów związanych z pełnieniem wcześniej przez Pana R. W. funkcji prokuratora, następnie dotyczących orzekania przez sędziego R. W. w Izbie Dyscyplinarnej SN oraz związanych z przejściem do orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą w realiach sprawy takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21, LEX nr 3251718*).

Należy podnieść, że Pan R. W. na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym według przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a więc w procedurze kwestionowanej przez obrońcę. Sąd Najwyższy podkreślał w swoim orzecznictwie, że sama okoliczność wzięcia przez konkretną osobę udziału w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa w wadliwym konstytucyjnie składzie ukształtowanym na podstawie w/w ustawy, nie stanowi automatycznego powodu do stwierdzenia, że zachodzi uzasadniona wątpliwość co do obiektywnej i subiektywnej bezstronności takiej osoby w rozpoznawaniu spraw. Sąd Najwyższy podkreślał, że wykładni art. 41 § 1 k.p.k. należy dokonywać w taki sposób, aby zapewnić skuteczną ochronę prawa strony do rozpoznania konkretnej sprawy przez niezależny i bezstronny sąd. Oznacza to, że wykładnia ta powinna umożliwiać także kontrolę tego, czy w

konkretnej sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPC. Zgodnie z wyrokiem ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że skład orzekający, w który wchodzi osoba tak powołana na urząd sędziego, nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (*por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41; 13 października 2021 r., II KO 30/21, LEX nr 3520480*).

Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego winien mieć na względzie także stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., będzie obciążone wadą traktowaną przez ETPCz jako naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a na gruncie prawa polskiego, jako bieżąca przyczyna odwoławcza w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Dodatkowo należy mieć na uwadze fakt, że sędzia R. W. został pierwotnie powołany na stanowisko sędziego w Izbie Dyscyplinarnej, która była organem powiązanym administracyjnie z Sądem Najwyższym, jednak sama nie miała statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym (*por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/2020, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7; uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22*). Zależność od władzy politycznej tego organu budziła zastrzeżenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, co w jego ocenie mogło

powodować także w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności tej Izby. W rezultacie Trybunał uznał, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (*por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce*).

Uwzględniając powyższe uwagi Sąd Najwyższy stwierdza, że zachodzi ryzyko naruszenia zakazu bycia sędzią we własnej sprawie. Rozpoznanie przez sędziego R. W. kasacji w przedmiotowej sprawie oznaczałoby także rozpoznanie zarzutów, które sformułował obrońca w zakresie braku przesłanki bezstronności sądu. Ta sytuacja bez względu na to, czy SSN R. W. wykazałby w tej sprawie bezstronność, mogłaby wywołać u stron oraz w opinii publicznej przekonanie o braku jego bezstronności.

Tymczasem w interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie. Taka potrzeba zachodzi w badanej sprawie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.